

ЛЕОНІД ГЕОРГІЙОВИЧ РОЗЕНФЕЛЬД

11 червня 2016 року на 86-му році пішов із життя видатний український вчений в галузі рентгенології та медичної радіології, перший заступник голови Вченої медичної ради МОЗ України, заступник директора Інституту отоларингології НАМН України з наукової роботи, віце-президент НАМН України (2007-2011 рр.), начальник науково-координаційного управління НАМН України (1994-2007 рр.), академік Національної академії медичних наук України, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки, доктор медичних наук, професор Леонід Георгійович Розенфельд.

Л. Г. Розенфельд у 1954 р. закінчив лікувальний факультет Київського медичного інституту, після чого працював у медичних закладах Закарпатської та Кримської областей, а від 1956 р. завідував рентгенологічним, а потім рентген-торакальним відділенням у клініці видатного вченого-хірурга М. М. Амосова. У цьому відділенні, під керівництвом Л. Г. Розенфельда, вперше в Україні почали застосовуватися передопераційні контрастні дослідження серця, стравоходу, легень, що стало базою його кандидатської дисертації “Рентгенодіагностика дивертикулов пищевода”, успішно захищеної у 1967 р.

Наступний етап наукової діяльності Л. Г. Розенфельда почався у 1967 р., коли він очолив відділення рентгенології та радіології в НДІ отоларингології, в якому працював до останніх днів свого життя. У 1973 р. захистив докторську дисертацію на тему “Болезни оперированного и искусственного пищевода”.

Л. Г. Розенфельд є одним з фундаторів дистанційної термографії — нового в Україні напрямку променевої діагностики, що є сучасним неіонізуючим та екологічно безпечним методом клінічної термодіагностики. Його монографії “Основы клинической дистанционной термодиагностики” (1988), атлас “Клиническая термодиагностика” (1991), “Компьютерная диагностика” (1993) стали основою для подальшого розвитку цього перспективного напрямку клінічної медицини.

Одним із новітніх науково-практичного напрямків наукової діяльності Л. Г. Розенфельда було вивчення механізмів демінералізації кісток із застосуванням методів електронного парамагнітного, ядерного магнітного і подвійного електронно-ядерного резонансу. Ці дослідження є вкрай актуальними для космічної медицини і для успіш-

ного застосування резорбуючих імплантантів в ортопедії, травматології і стоматології.

Л. Г. Розенфельд є автором понад 460 друкованих наукових праць, в тому числі 21 монографії, 3 навчальних посібників та 25 винаходів і патентів. Серед монографій найбільш відомими в останні роки стали такі, як “Магнітнорезонансні зображення: фізичні принципи, поняття, термінологія” (2003 р.), “Bone demineralization mechanisms at level off radicals and nanoscale subsystems of bone tissue” (2005 р.), “Наукова та інноваційна діяльність, інтелектуальна власність” (2007 р.). Під його керівництвом підготовлено 10 докторів і 22 кандидати медичних наук.

Протягом багатьох років свого творчого життя академік Л. Г. Розенфельд поєднував напружену наукову та науково-організаційну роботу з великою громадською діяльністю. Він був членом Президії НАМН України, головою експертної ради з клінічної медицини ВАК України, членом Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки, експертом Європейського бюро ВООЗ, членом Європейської асоціації радіологів, членом 10 редколегій та 14 редакційних рад провідних наукових медичних журналів.

Наукова та громадська діяльність Л. Г. Розенфельда була відзначена високими нагородами — орденами “За заслуги” III та II ступенів, орденом Рівноапостольного князя Володимира, Святого Станіслава з зіркою та стрічкою, Почесною грамотою Верховної Ради України, відзнаками Націо-

нальної академії наук України “За наукові досягнення”, “За підготовку наукових кадрів”, нагрудним знаком “Хрест Пантелеймона Цілителя”.

Світла пам'ять про шановного Леоніда Георгійовича назавжди збережеться у серцях рідних, колег, учнів та усіх хто спілкувався з ним.

СЕРГІЙ АНДРІЙОВИЧ РОМОДАНОВ

23 червня 2016 р. пішов з життя чл.-кор. НАМН України, доктор медичних наук, професор Сергій Андрійович Ромоданов.

С. А. Ромоданов у 1964 р. закінчив Київський медичний інститут ім. О. О. Богомольця. У 1964-66 рр. працював лікарем в Одеській обласній клінічній лікарні. Від 1966 р. по 1968 р. навчався в аспірантурі на кафедрі нейрохірургії Київського інституту удосконалення лікарів під керівництвом одного з корифеїв вітчизняної нейрохірургії професора Г. П. Педаченка. У 1968 р. захистив кандидатську дисертацію.

В подальшому все життя С. А. Ромоданова було пов'язане з кафедрою та інститутом нейрохірургії. Від 1968 р. по 2002 р. послідовно працював на цій кафедрі на посадах асистента, доцента і професора (від 1982 р.). У 1979 р. захистив докторську дисертацію на тему “Діагностика та хірургічне лікування параселярних (ділянки печеристої пазухи) менінгіом”. У 1993-1998 рр. працював заступником директора інституту нейрохірургії з наукової роботи.

Як вчений, С. А. Ромоданов вирізнявся дивовижним даром наукового передбачення, що базувався на фундаментальних, енциклопедичних знаннях класичної школи нейрохірургії, започаткованої в Україні академіком О. І. Арутюновим, та анатомії і патофізіології. Під його керівництвом та з безпосередньою участю було обґрунтовано і створено принципово нову концепцію комбінованого лікування злоякісних гліом головного мозку з визначенням індивідуальної чутливості пухлин до антибластичних препаратів, запропоновано нові підходи до контактної хіміотерапії з застосуванням біосумісних полімеро-депонованих лікарських форм, сформовані перспективні принципи індукованої локальної інтратуморозної гіперглікемії, специфічної імунотерапії, гормонотерапії.

С. А. Ромоданов став одним із перших, хто втілював в практику нейрохірургії мікрохірургічний метод, ідейним натхненником якого в СРСР був академік О. І. Арутюнов. Такий підхід до проблеми лікування хворих, особливо з пухлинами краніо-базальної локалізації, дав змогу істотно поліпшити діагностику та результати хірургічних втручань, у т. ч. із застосуванням трансфеноїдального доступу. За активної участі С. А. Ромоданова також розроблялися та впроваджувалися нові методи діаг-

ностики і лікування судинних захворювань головного мозку. За участю С. А. Ромоданова було розроблено і впроваджено в практичну нейроонкологію низку протипухлинних лікарських засобів, зокрема, “Реуміцин”, “Хлофіден”, “Бротеофін”.

С. А. Ромоданов був не лише талановитим вченим, блискучим хірургом, високообізнаним лікарем, але й чудовим педагогом. Вихованці багатьох поколінь Київської школи нейрохірургії з України та інших республік бувшого Радянського Союзу назавжди запам'ятали його прекрасні лекції, клінічні розбори, консультації.

С. А. Ромоданов є автором понад 350 наукових праць, у т. ч. 6 монографій, 17 винаходів, підготував 2 докторів та 17 кандидатів наук. В 1976 році С. А. Ромоданов був удостоєний премії ім. М. Островського.

Як людину, С. А. Ромоданова завжди відрізняла особлива інтелігентність та освіченість. Він був високоерудованим не лише в питаннях медицини, але й музики, живопису, літератури. Простий у спілкуванні, життєлюб і оптиміст з тонким почуттям гумору, завжди привітний до людей.

Пам'ять про Сергія Андрійовича Ромоданова назавжди залишиться в серцях колег, учнів, друзів, пацієнтів та усіх тих, хто знав цю чудову людину.